

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.V.20.583/2025/12.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó a tanács elnöke

Dr. Varga Edit előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Puskás Péter bíró

Dr. Tánczos Rita bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

felperes képviselőjének neve

(felperes képviselőjének címe;

eljáró ügyvéd: Dr. Józsa Edina ügyvéd)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Dr. Kiss István ügyvéd

(alperes képviselőjének címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése és korlátozása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék

42.Pf.636.468/2024/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság

18.P.87.187/2021/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.334.647 (egymillió-háromszázharmincnégyezer-hatszáznegyvenhét) forint összegű felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és a perben nem álló adóstársa 2001. november 16-án hitelszerződést kötöttek az alperesi jogelőddel, annak alapján pedig az adósok közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek. A hitelező utóbb, az adósok fizetési elmaradása miatt

felmondta a szerződést és kérelme alapján ... forint és kamatai erejéig 2003. november 11-én végrehajtási záradék kibocsátásával a felperes és az adóstársa ellen végrehajtás indult.

[2] A tartozásra a végrehajtási záradék kibocsátása után is történtek önkéntes teljesítések, 2005. május 5-én pedig sor került a követelés első engedményezésére, melynek eredményeként – a végrehajtást elrendelő bíróság 2005. október 12-én jogerőre emelkedett végzése alapján – a jogosult az cég1 lett, akinek a felperes 2005. november 15. és 2006. augusztus 30. között ... forintot törlesztett.

[3] A végrehajtó 2005. december 15-én megkereste a földhivatalt a követelést biztosító ingatlanra vonatkozó végrehajtási jog bejegyzése iránt, kérelmét azonban – mivel az ingatlan ekkor már nem az adós tulajdonában állt – a földhivatal elutasította.

[4] Az engedményes 2005. november 29-én a végrehajtási eljárás szünetelésének a megállapítását kérte, majd 2007. november 8-án a követelést a cég2-re engedményezte tovább. A végrehajtási eljárásban a jogutódlást a bíróság 2008. június 25-én állapította meg.

[5] A felperes adós és testvére mint kötelezett a cég2 jogosulttal 2008. március 31-én megállapodást kötött, amely szerint az engedményes a kölcsönszerződésből eredő további követelést nem támaszt, ha az adós, illetve a kötelezett ... forintot kamataival együtt részére megfizetnek és igazolják a végrehajtási költségek kiegyenlítését is. Rögzítették a felek, hogy a fedezeti ingatlan értékesítése esetén az abból befolyó összeggel csökken a tartozás és csökkentti azt a felperes életbiztosítási szerződésére befizetett összeg is. A szerződés értelmében teljesítési késedelem esetén a jogosult a tartozás kamatokkal növelt teljes összegét egy összegben érvényesítheti a végrehajtási eljárásban, a szerződésszerű teljesítés ideje alatt azonban a végrehajtás szünetelését kéri. A megállapodás alapján a felperes és a kötelezett 2008. március 31. és 2009. november 13. között ... forintot fizetett a jogosultnak.

[6] A kölcsönszerződés egyetemleges kötelezettjével szemben folyó végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő árverési vétellel 2009. augusztus 13-án megszerezte a fedezeti ingatlan tulajdonjogát.

[7] A felperes elleni végrehajtásban eljáró végrehajtó 2004. január 19-én megkereséssel élt helyszíni eljárás lefolytatására, amelynek során a megkeresett végrehajtó 2005. szeptember 14-én hatósági megkereséseket bocsátott ki. Az ügygazda végrehajtó 2011. április 18-án és 2015. december 18-án a felperes ingatlan, cég- és gépjármű-vagyonának felkutatására tett intézkedéseket az adott nyilvántartások ellenőrzése útján. A cég2 2015. január 6-án a végrehajtás folytatását kérte, a végrehajtó pedig 2017. május 9-én banki megkereséseket bocsátott ki ugyancsak a felperes vagyonának felkutatására.

[8] A cég2 2019. december 3-án a követelést az alperesre engedményezte, a végrehajtási eljárásban a jogutódlás megállapítására 2020 novemberében került sor. A végrehajtó 2020. szeptember 30-án ismételten banki megkeresésekkel élt, egyidejűleg a felperest ... forint tartozás megfizetésére szólította fel. A felperes 2020. november 17-i levelében vitatta a tartozását, az alperes pedig a végrehajtó felhívására a tartozás összegét ... forintban jelölte meg.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[9] A felperes a megismételt elsőfokú eljárásban fenntartott keresetében a végrehajtás megszüntetését, másodlagosan annak ... forintra történő korlátozását kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (2) bekezdése alapján, elsődlegesen a szerződés teljesítésére, másodlagosan a végrehajtás 2005 és 2011 között bekövetkezett elévülésére hivatkozva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szabályai alapján.

[10] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a felperesi részteljesítések a tőkét nem, csak a kamatokat csökkentették, a felperes ezen felül a 2008. március 31-i megállapodást sem teljesítette, emiatt az 2009. március 15-én megszűnt, a fennmaradó tartozás pedig egy összegben esedékessé vált. Vitatta az elévülést, részletezte az elévülést megszakító végrehajtási cselekményeket, ezen belül egyedi ügyekben hozott bírósági ítéletekre és a végrehajtási záradékkal ellátható közjegyzői okiratba foglalt követelés elévüléséről szóló 9/2023. számú Jogegységi határozatra hivatkozva a jogosulti oldalon bekövetkezett engedményezésekre és a jogutódlások megállapítására utalt.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperessel szemben folyó végrehajtást megszüntette. Ítéletének indokai szerint a megkeresett végrehajtó által 2005. szeptember 14-én kibocsátott hatósági megkeresések és az ügygazda végrehajtó 2011. április 18-i vagyron kutatása, valamint a végrehajtást kérő eljárás folytatása iránti, 2015. január 6-i kérelme az elévülést megszakíthatták, a jogosulti pozícióban történt jogutódlások azonban nem, mert azok nem szolgálják a végrehajtás előmozdítását. Hangsúlyozta, hogy a végrehajtást kérők körülbelül 10 évig nem léptek kapcsolatba a végrehajtóval, a 2008. június 25-i jogutódlást megállapító végzésről a végrehajtó 2015-ben szerzett csak tudomást, míg a 2008. évi megállapodás ugyan az önkéntes teljesítést segítette, a végrehajtás elévülését azonban nem befolyásolta. Mindezek alapján – álláspontja szerint – a végrehajtási jog 2005. szeptember 14. és 2011. április 18. között elévült, a kereset ezen a címen alapos, ugyanakkor a 2008. évi megállapodás teljesítésére, ezáltal a tartozás megszűnésére alapított keresetet az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak.

[12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság megváltoztató és a keresetet elutasító ítélete indokai között rámutatott, hogy a kialakult gyakorlat értelmében a végrehajtást kérői oldalon bekövetkezett jogutódlás megállapítása olyan végrehajtási cselekmény, amely alkalmas a végrehajtási jog elévülésének megszakítására és ez már a jogutódlási kérelem előterjesztésével bekövetkezik. Az elsőfokú bíróság által elévülési időszakként értékelt években két esetben is sor került a jogosulti oldalon jogutódlás megállapítására, amelyek az elévülést megszakították, így az az elsőfokú bíróság által figyelembe vett időszakban nem következett be. A végrehajtó 2005. december 15-én kibocsátott földhivatali megkeresését illetően pedig rámutatott, hogy az pusztán esetleges célszerűtlensége miatt nem zárható ki a végrehajtás elévülését megszakító cselekmények

közül. Az elévülést megszakító cselekményként kellett értékelni a 2017. május 9-i banki lekérdezést, a 2020 decemberi jogutódlás megállapítását, így az elévülés az elsőfokú bíróság által vizsgált időszak után sem következett be. A szerződés teljesítésével kapcsolatban arra utalt, hogy az az elsőfokú ítélet indokai szerint nem teljesítés miatt megszűnt, ebből pedig az következik, hogy az elsőfokú bíróság a követelés megszüntetésével vagy a végrehajtás korlátozásával kapcsolatos kereseti kérelmeket nem találta megalapozottnak. Ezen indokok ellen a felperes nem élt fellebbezéssel és azt fellebbezési ellenkérelmében sem kifogásolta, így e megállapításokat a másodfokú bíróság is elfogadta döntése alapjául.

A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

[13] A jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élő felperes annak hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen az első- és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a keresetnek helyt adó döntés hozatalát kérte. Érvelése szerint a jogerős ítélet az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, elsődlegesen azért, mert a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz képest eltérő, a 9/2023. Jogegységi határozatra is kiterjedő jogértelmezését a Pp. 373. § (5) bekezdésében előírt kötelezettsége ellenére nem közölte a felekkel, akik emiatt észrevételeiket nem tehették meg. Hangsúlyozta, hogy mindezen kérdésekben az elsőfokú bíróság álláspontja volt a helyes. Kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok adósok maradtak a végrehajtás korlátozása iránti kereset elbírálásával és annak indokolásával, ez pedig a Pp. 383. § (3) bekezdését és a 369. § (1) bekezdését, valamint a 2. § (1) bekezdését sérti. A másodfokú bíróság észlelte az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hiányát, ennek ellenére azt maga sem végezte el és – a Pp. 381. §-át megsértve – e célból hatályon kívül sem helyezte az elsőfokú ítéletet. Hangsúlyozta: a 9/2023. Jogegységi határozat helyes értelmezése az, hogy a végrehajtás elrendelése után csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg a végrehajtási jog elévülését, az alperesi engedményezések és a felek közötti megállapodás – különösen úgy, hogy a végrehajtók azokról nem szereztek tudomást – ilyennek nem tekinthető. Ennek figyelembevételével 2005. szeptember 15. és 2011. április 18. között végrehajtási cselekmény nem történt, így a végrehajtási jog elévült. Ellenkező értelmezés esetén sem hagyható figyelmen kívül, hogy a 2008-ban kelt jogutódlást megállapító végzést csak 2015. május 12-én kapták meg a végrehajtók, ez ideig végrehajtási cselekmény nem történt, ennek eredményeként a végrehajtási jog elévült. A jogerős ítélet ellentétes megállapítása a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 57. § (4) bekezdését sérti és a 9/2023. Jogegységi határozat jogértelmezésével is ellentétes.

[14] Nézete szerint a 2008. március 31-i megállapodás és azzal együtt a követelés is megszűnt, mert az alperesi jogelődnek a felperes késedelmes teljesítését tapasztalva haladéktalanul a végrehajtás folytatását kellett volna kérnie, ehelyett a késedelmes teljesítéseket elfogadta, a biztosítéki ingatlant értékesítette, de elszámolást a szerződésben vállalt kötelezettsége ellenére továbbra sem készített és csupán 2015. január 6-án, már az elévülést követően kérte a végrehajtás folytatását. Hangsúlyozta: valószínűsítette a teljes követelés kiegyenlítését, ezenkívül a követelés, illetve a végrehajtási jog elévülését is, ezért a felülvizsgálati kérelmében foglaltak teljesítését kérte.

[15] Az alperes elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem visszautasítását kérte, mert a másodlagos felülvizsgálati kérelemnek nincs jogszabályi alapja – a jogerős ítélet nem tért el a

Kúria közzétett határozatától –, az ugyancsak felhívott Pp. 423. § (1) bekezdéséhez pedig nem kapcsolódik a felperes által megjelölt b) és c) pont, azaz a felülvizsgálati kérelem e tekintetben nem létező jogszabályi rendelkezésen alapul. Végezetül, az elsődleges, az első- és másodfokú bíróság új eljárásra utasítása iránti kérelem nem is teljesíthető, ez a kérelem a Pp. 424. § (3) bekezdés második tagmondatába ütközik.

[16] Érdemben az alperes a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Előadta, hogy a Pp. 373. § (5) bekezdése csupán lehetőséget ad az eltérő jogértelmezés vagy a kérelemtől való eltérés közlésére, a jelen esetben viszont a másodfokú bíróság jogértelmezése az alperes álláspontjától nem tért el, így a másodfokú eljárásban az anyagi pervezetés fel sem merülhetett. Az a körülmény pedig, hogy a felperes keresete nem felelt meg az anyagi jogi szabályoknak, ugyancsak nem indokolta a Pp. 237. § (5) bekezdése szerinti tájékoztatást, ellenkezőleg: az az anyagi pervezetés korlátainak átlépését jelentette volna. A másodfokú bíróság arra is kitért, hogy a kereset megalapozatlansága a 9/2023. Jogegységi határozat alkalmazása nélkül is megállapítható volt, a végrehajtáson kívüli cselekmények megítélése nem volt tárgya a felülbírálatnak.

[17] A végrehajtás korlátozása iránti kérelmet illetően kifejtette, hogy az elsőfokú bíróságnak – eltérő jogi álláspontja miatt – nem is kellett vizsgálnia a másodlagos kérelmet, ugyanakkor a kötelezettség teljesítésével kapcsolatos álláspontját kifejtette, megállapítva, hogy a szerződés automatikusan megszűnt. Mindezek alapján a másodfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy az elsőfokú bíróság sem a követelés megszűnésére, sem a végrehajtás korlátozására irányuló kérelmeket nem találta megalapozottnak, ezen indokokat a felperes nem vitatta. E felperesi igény először a felülvizsgálati kérelemben jelent meg, a felülvizsgálatnak azonban csak olyan kérdés lehet a tárgya, amely mind az első-, mind a másodfokú eljárásnak tárgya volt, ez a felperesi hivatkozás tehát a felülvizsgálati eljárásban már nem vitatható, keresetváltoztatásra pedig nincs mód. Hangsúlyozta azt is, hogy az ügyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) szabályai az irányadók, emiatt a felülvizsgálati kérelemnek a hatályos Ptk. alapján megjelölt hivatkozásai is tévesek.

A Kúria döntése és jogi indokai

[18] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[19] Elsődlegesen az alperes ellenkérelmében foglalt, a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát kizáró akadályokra figyelemmel mutat rá a Kúria, hogy az alperes által kifogásolt körülmények – a precedenssértés vitatása, az esetlegesen tévesen megjelölt jogszabályi hivatkozások és a felülvizsgálati kérelem valamely részének esetleges teljesíthetetlensége – a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására tartoznak, visszautasítási okot a Kúria hivatalból sem észlelt, ezért a felülvizsgálati kérelmet érdemben vizsgálta.

[20] A sikeres felülvizsgálat alapja a Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés (precedenssértés) lehet. A felperes elsődlegesen a 9/2023. számú Jogegységi határozat eltérő értelmezését és az azzal kapcsolatos anyagi pervezetés hiányát róta fel a másodfokú bíróságnak. E hivatkozással kapcsolatban a Kúria rámutat, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően értelmezte e jogegységi határozatban foglaltakat, miszerint a végrehajtás elrendelése után a végrehajtási jog elévülését csak a végrehajtási cselekmények szakíthatják meg [Vht. 57. § (4) bekezdés]. Eltérés a bíróságok között a végrehajtási cselekménynek minősülő magatartások megítélésében volt, ez pedig a tényállás – az elsőfokú bíróság által rögzített események – eltérő minősítését jelenti. Rámutat a Kúria, hogy a végrehajtási cselekmény fogalmát a Vht. nem határozza meg, ezért esetenkénti mérlegelés tárgya annak eldöntése, hogy az adott cselekmény az adott körülmények között végrehajtási cselekménynek minősül-e vagy sem. A jelen esetben a másodfokú bíróság ítélte meg helyesen a végrehajtási eljárásban bekövetkezett eseményeket, a kialakult gyakorlat értelmében ugyanis végrehajtási cselekménynek kell tekinteni minden olyan magatartást, amely alkalmas a végrehajtás előbbre vitelére. Ebben az összefüggésben pedig nem lehet kétséges, hogy a jogosult kilétének meghatározása – az anyagi jogi jogutódlás (engedményezés) alapján a végrehajtási eljárásban történő jogutódlás megállapítása – kulcsfontosságú a végrehajtás folytatása szempontjából. Következésképpen ekként ítéli meg a gyakorlat a jogutódlás megállapítását, a megszakítás bekövetkezését a jogutódlás megállapítása iránti kérelem benyújtásának időpontjához kötve, így foglalt állást a BH 2009.113. szám és a BDT 2008.1827. szám alatt megjelent ügyben eljáró bíróság. Helyesen mondta ki a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság által az elévülés idejeként figyelembe vett időszakban megállapított jogutódlások a végrehajtási jog elévülését megszakították. Rámutat a Kúria, hogy a végrehajtási jog elévülésének megszakítása szempontjából nincs relevanciája annak, hogy a végrehajtó mikor és milyen körülmények között értesül a végrehajtást elrendelő bíróság intézkedéséről, adott esetben a jogutódlás megállapításáról. A bírósági végrehajtási eljárás sajátos szabályaiból következik, hogy az eljárással kapcsolatos cselekmények több „szintéren” zajlanak. Bizonyos, a Vht. által meghatározott cselekményeket a bíróság (elrendelő vagy foganatosító) végezhet, míg mások az önálló bírósági végrehajtó eljárására tartoznak. Ez azonban nem változtat azon, hogy a végrehajtási eljárás egységes egész, bármelyik hatósági szereplő előtt megvalósuló eljárási cselekmény kihat a végrehajtás menetére, akkor is, ha az eljárás másik szereplője az intézkedésről adott esetben csak később értesül. A végrehajtási jog elévülésének megszakítása szempontjából a hangsúly az eljárási cselekmény alkalmasságán, a végrehajtás előrébb vitelére vonatkozó hatóképességén van, ez pedig a perbeli esetben a jogosulti pozícióban bekövetkező jogutódlások megállapításával teljesült. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a másodfokú bíróság nem a jogegységi határozatban foglaltakat, de nem is a jogszabályt értelmezte eltérően, hanem másként ítélte meg a végrehajtási eljárás eseményeit, azaz eltérő jogi minősítést alkalmazott. Az adott tényállás jogi minősítése, a jogkövetkezmények levonása pedig nem más, mint a bíróság ítélező tevékenységének lényege, az ezzel kapcsolatos tevékenység nem tartozik az anyagi pervezetés körébe. A másodfokú bíróság a kifejtettek alapján az anyagi pervezetésre vonatkozó jogszabályi kötelezettségét nem sértette meg, az adott esetben ugyanis az anyagi pervezetés kötelezettsége nem terhelte.

[21] A végrehajtás korlátozásával kapcsolatos keresetre vonatkozó felülvizsgálati kérelem sem volt alapos a következők miatt: az elsőfokú bíróság az elsődleges, a végrehajtás megszüntetésére irányuló keresetet megalapozottnak találta, s mivel a másodlagos, a végrehajtás korlátozására irányuló keresetét a felperes csak az elsődleges kérelme elutasítása esetére terjesztette elő, kifejezett, elutasító ítéleti rendelkezést a másodlagos kereset

vonatkozásában nem hozhatott. Ennek ellenére azonban, ahogyan arra a másodfokú bíróság helyesen rámutatott, kifejtette a másodlagos keresettel kapcsolatos álláspontját, amely szerint a részletfizetési megállapodás teljesítésére alapított végrehajtás korlátozása iránti igény nem lehetett alapos, a per adatai szerint ugyanis a szerződés nem teljesítés miatt megszűnt. Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a felperes az elsőfokú ítélet indokolását e tekintetben nem kifogásolta, fellebbezéssel nem élt, ezért az elsőfokú bíróság megállapításai a másodfokú ítélet alapjául szolgálhattak, arra tekintettel a másodfokú bíróság a keresetet teljes egészében elutasító döntést hozhatott [Pp. 369. § (3) bekezdés e) pont]. A felperes által előadottakkal szemben az alperes kimutatása és a régi Ptk. 293. §-a szerinti elszámolása állt, amely szerint a felperesnek tőketartozása maradt fenn.

[22] A kifejtettek alapján jogszabálysértés nem történt, a másodfokú bíróság helyes indokai szerint a perbeli esetben a végrehajtási jog nem évült el, és a végrehajtás korlátozása iránti kereset sem alapos. Mindezek miatt a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[23] A felperes felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes jogi képviselőjével a felülvizsgálati eljárásban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pontja és (4) bekezdése alapján a felülvizsgálattal vitatott érték alapján meghatározott, az 5. § (1) bekezdése értelmében az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[24] A Kúria az ítéletét – mivel a tárgyaláson történő elbírálását a felek nem kérték és azt a Kúria sem tartotta szükségesnek – a Pp. 405. § (1) bekezdésén keresztül érvényesülő Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[25] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja kizárja.

A határozat elvi tartalma

1. A végrehajtási eljárásban megállapított jogutódlás alkalmas a végrehajtás előbbre vitelére, ezért a jogutódlás megállapítása iránti kérelem beérkezése a végrehajtási jog elévülését megszakítja.

2. A történeti tényállás jogi minősítését a bíróságnak az ítéletében kell elvégeznie, az arról történő előzetes tájékoztatás nem tárgya az anyagi pervezetésnek.

Záró rész

Budapest, 2025. október 8.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Tánczos Rita s.k. bíró